

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3605/2024
24.04.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужилаца: АА из ..., ББ из ..., ВВ из ..., ГГ из ... и ДД из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Маринковић, адвокат из ..., против туженог АД "Електропривреда Србије", Београд, чији је пуномоћник Сабахудин Тахировић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2346/24 од 06.06.2024. године, у седници одржаној 24.04.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2346/2024 од 06.06.2024. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2346/24 од 06.06.2024. године, тако што **СЕ ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужилаца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 3777/23 од 07.03.2024. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужиоци да туженом накнаде трошкове ревизијског поступка у износу од 49.500,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3777/23 од 07.03.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 4. анекса 2 уговора о раду бр. 2764/81 од 19.03.2004. године, заведеног под бројем 2764/81-2 од 06.02.2015. године, закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,074, као и одредба члана 2. анекса 3 уговора о раду бр. 2764/81 од 19.03.2004. године, закљученог 28.10.2020. године између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,245. Ставом другим изреке, одбијен је као

неоснован тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 4. анекса 7 уговора о раду бр. 928 од 15.05.2003. године, заведеног под бројем 928-7 од 03.02.2015. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,067, као и одредба члана 1. анекса 8 уговора о раду бр. 4249-62/21 од 07.05.2003. године, заведеног под бројем Е.04.09-429131/1-17 од 29.08.2017. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2.192. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца ВВ којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 4. анекса 5 уговора о раду бр. 4182/2016 од 13.05.2003. године, заведеног под бројем 4182/216/5 од 03.02. 2015. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,396. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужиоца ГГ којим је тражио да се утврди ништавост одредба члана 4. анекса 2 уговора о раду бр. 21984 од 15.09.2006. године, заведеног под бројем 21984/2 од 06.02.2015. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,092, као и одредба члана 1. анекса 3 уговора о раду бр. 21984 од 15.09.2006. године, заведеног под бројем 21984/3 од 21.06.2016. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,092. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле ДД којим је тражила да се утврди ништавост одредба члана 4. анекса 2 уговора о раду бр. 15293/2/2 од 30.12.2004. године, заведеног под бројем 15293/2/2 од 04.02.2015. године закљученог између тужиле и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 1,861, као и одредба члана 1. анекса 4 уговора о раду бр.15293/2 од 30.12.2004. године, заведеног под бројем Е.04.09-664161/1-2019 од 28.11.2019. године, закљученог између тужиле и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 1,951. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2346/2024 од 06.06.2024. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, у ставу првом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца АА којим је тражено да се утврди ништавост одредбе члана 4. анекса 2 уговора о раду бр. 2764/81 од 19.03.2004. године, заведеног под бројем 2764-81-2 од 06.02.2015. године, закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у којем је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,074, као и одредба члана 2. анекса 3 уговора о раду бр. 2764/81 од 19.03.2004. године, закљученог 28.10.2020. године између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,245. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца ББ којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 4. анекса 7 уговора о раду бр. 928 од 15.05.2003. године, заведеног под бројем 928-7 од 03.02.2015. године закљученог између тужиоца и

Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,067, као и одредба члана 1. анекса 8 уговора о раду бр. 4249-62/2 од 07.05.2003. године, заведеног под бројем Е.0409-429131/1-17 од 29.08.2017. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,192. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу трећем изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца ВВ којим је тражио да се утврди да је ништава одредба члана 4. анекса 5 уговора о раду бр. 4182/216 од 13.05.2003. године, заведеног под бројем 4182/216/5 од 03.02. 2015. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,396. Ставом четвртим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу четвртим изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца ГГ којим је тражио да се утврди ништавост одредба члана 4. анекса 2 уговора о раду бр. 21984 од 15.09.2006. године, заведеног под бројем 21984/2 од 06.02.2015. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,092, као и одредба члана 1. анекса 3 уговора о раду бр. 21984 од 15.09.2006. године, заведеног под бројем 21984/3 од 21.06.2016. године закљученог између тужиоца и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 2,092. Ставом петим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу петом изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиле ДД којим је тражила да се утврди ништавост одредба члана 4. анекса 2 уговора о раду бр. 15293/2/2 од 30.12.2004. године, заведеног под бројем 15293/2/2 од 04.02.2015. године закљученог између тужиле и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 1,861, као и одредба члана 1. анекса 4 уговора о раду бр.15293/2 од 30.12.2004. године, заведеног под бројем Е.04.09-664161/1-2019 од 28.11.2019. године, закљученог између тужиле и Рударског басена "Колубара" д.о.о. Лазаревац, у делу у ком је уговорено да се основна зарада запосленог одређује на основу коефицијента посла од 1,951. Ставом шестим изреке, преиначено је решење о тршковима поступка садржано у ставу шестом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 609.750,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до коначне исплате. Ставом седмим изреке одбијен је захтев тужилаца за исплату законске затезне камате на трошкове првостепеног парничног поступка за период почев од дана доношења пресуде до дана извршности пресуде. Ставом осмим изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 148.500,00 динара.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбе члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужиоци су поднели одговор на ревизију.

Одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр 72/11...18/20) у вези одредбе члана 92 Закона о уређењу судова („Службени

гласник РС“ бр. 10/23) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешене примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног суда потребно да се размотре правна питања од општег интреса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и кад је потребно ново тумачење права (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, у конкретном случају је потребно уједначавање судске праксе о оцени законитости предметних одредби анекса уговора о раду закључених између парничних странака, па су испуњени услови прописани одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку, за одлучивање о посебној ревизији туженог.

На основу одредбе члана 404. став 2. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23) и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су у радном односу код туженог, у организационом делу „Колубара Метал“ доо, који је био посебно правно лице до 31.12.2013. године. Тада је спроведена статусна промена припајања овог предузећа ПД РБ „Колубара“ доо Лазаревац, а које је припојено туженом 01.07.2015. године. Након достављања обавештења уз анексе уговора о раду, тужиоци су са туженим закључили анексе уговора о раду у фебруару 2015. године, у којима су, чланом 4, утврђени коефицијенти за обрачун основне зараде тужилаца. Тужилац АА закључио је са туженим и анекс 3 уговора о раду 28.10.2020. године, тужилац ББ и анекс 8 уговора о раду 29.08.2017. године, тужилац ВВ и анекс 3 уговора о раду 21.06.2016. године, а тужилца ДД и анекс 4 уговора о раду 28.11.2019. године којима су између осталог утврђени коефицијенти за обрачун основне зараде. Тужени је донео Одлуку о изменама и допунама Одлуке о систематизацији послова у Привредном друштву за производњу, прераду и транспорт угља РБ "Колубара" д.о.о. Лазаревац од 16.01.2015. године, као и Одлуку о изменама Одлуке о коефицијентима послова у Привредном друштву за производњу, прераду и транспорт угља РБ "Колубара" д.о.о. Лазаревац од 30.01.2015. године, која је ступила на снагу даном доношења. Исправком одлуке о изменама одлуке о коефицијентима послова у ПД за производњу, прераду и транспорт угља РБ „Колубара“ доо Лазаревац од 02.02.2015. године, измењена је преамбула наведене Одлуке о коефицијентима од 30.01.2015. године. Овим општим актима туженог предвиђена је измена у систематизацији радних места, као и коефицијената за обрачун основне зараде за свако од радних места, у складу са којима су тужиоци закључили анексе уговора о раду у односу на које траже ништавост у делу којим је утврђен коефицијент за обрачун њихових основних зарада.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио тужбене захтеве тужилаца, применом одредаба члана 9. став 2, члана 104. став 2. и 3, 171, 172, 193. став 1. Закона о раду и одредбе члана 103. став 1. и 109. став 1. Закона о облигационим односима, налазећи да су предметни анекси закључени у законитој процедури и да нема законом предвиђених разлога за ништавост оспорених одредаба анекса уговора о раду. Предметни анекси уговора о раду закључени су у складу са Одлуком о изменама Одлуке о коефицијентима послова у ПД РБ "Колубара" д.о.о. Лазаревац од 30.01.2015. године и Одлуком о изменама и допунама Одлуке о систематизацији послова од 16.01.2015. године чија је правна ваљаност није оспорена у законом предвиђеном поступку. Првостепени суд је оценио да није постојала обавеза за прибављање сагласности синдиката при доношењу Одлуке о коефицијентима послова, која је ступила на снагу 30.01.2015. године, имајући у виду да је Посебан колективни уговор за „Електропривреду Србије“, објављен у „Службеном гласнику РС“ број 15 од 06.02.2015. године, ступио на снагу наредног дана 07.02.2015. године, након доношења Одлуке од 30.01.2015. године, са изменом од 02.02.2015. године, те с тим у вези тужени није био дужан да примењује или да узме у обзир одредбе колективног уговора који још увек није ступио на снагу. Првостепени суд је оценио и да спорни анекси уговора о раду нису дискриминативни у односу на тужиоце јер тужиоци нису приложили, нити предложили доказе којима би доказали ту тврдњу, односно да не остварују за исти рад или рад исте вредности исту зараду као други радници запослени код туженог. Истакнути приговор неблаговремености, по налажењу првостепеног суда је неоснован, јер захтев за утврђивање ништавости уговора у складу са одредбом члана 11. став 2. Закона о раду не застарева, па нема места примени правила из члана 195. Закона о раду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, тако што је тужбене захтеве тужилаца усвојио, утврђујући ништавост одредаба анекса уговора о раду које су предмет овог спора, применом одредбе члана 104, 147. и 150. Закона о раду. Понашање туженог послодавца супротно одредбама закљученог Колективног уговора до тренутка његовог ступања на правну снагу представља злоупотребу овлашћења. Доношење Одлуке о изменама Одлуке о коефицијентима послова у ПД РБ „Колубара“ од 30.01.2015. године којом се уређују права, обавезе и одговорности из радног односа након закључивања ПКУ за „Електропривреду Србије“ 27.01.2015. године, а пре његовог формалног ступања на правну снагу 07.02.2015. године представља понашање супротно добрим пословним обичајима, које води ништавости оспорених анекса донетих у складу са том одлуком. Ово и стога што и ПКУ ПД „Колубара“ који није био на снази у време доношења Одлуке о коефицијентима од 30.01.2015. године, као и ПКУ за „Електропривреду Србије“ садржи одредбе којима се послодавцу забрањује да самостално утврђује коефицијенте. Из наведених разлога, другостепени суд је нашао да су одредбе оспорених анекса уговора о раду, закључених на основу Одлуке о изменама Одлуке о коефицијентима послова у ПД РБ „Колубара“ од 30.01.2015. године, која је донета супротно одредбама ПКУ ПД РБ „Колубара“ и ПКУ за „Електропривреду Србије“ („Службени гласник РС“ број 15/15), ништаве.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, погрешно применио материјално право.

Према одредбама члана 147. и 150. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05 ... 75/14), које предвиђају права запослених код промене послодавца, у случају

статусне промене, односно промене послодавца, у складу са законом, послодавац следбеник преузима од послодавца претходника општи акт и све уговоре о раду који важе на дан промене послодавца. Послодавац следбеник дужан је да примењује општи акт послодавца претходника најмање годину дана од дана промене послодавца, осим ако пре истека тог рока: 1) истекне време на које је закључен колективни уговор код послодавца претходника; 2) код послодавца следбеника буде закључен нови колективни уговор.

Измена уговора о раду прописана је одредбом чланова 171.-174. Закона о раду тако што послодавац може запосленом да понуди измену уговорних услова рада, у смислу одредбе члана 171. тог закона, и то: 1) ради премештаја на други одговарајући посао, због потребе процеса и организације рада; 2) ради премештаја у друго место рада код другог послодавца, у складу са чланом 173. овог закона; 3) ради упућивања на рад на одговарајући посао код другог послодавца, у складу са чланом 174. овог Закона; 4) ако је запосленом који је вишак обезбедио остваривање права из члана 155. став 1. тачка 5. овог Закона; 5) ради промене елемената за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и других примања запосленог који су садржани у уговору о раду у складу са чланом 33. став 1. тачка 11. овог закона; 6) у другим случајевима утврђеним законом, општим актом и уговором о раду.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима је ништав ако циљ повређеног правила не упућују на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. На ништавост суд пази по службеној дужности и на њу се може позивати свако заинтересовано лице, у смислу одредбе члана 109. став 1. истог Закона.

У конкретном случају, сви тужиоци су били запослени у предузећу "Колубара метал" које је престало да постоји припајањем 31.12.2013. године, ПД РБ "Колубара" д.о.о., а то предузеће је 01.07.2015. године припојено туженом. Имајући у виду да коефицијенти за обрачун зарада тужиоцима који су били одређени на основу општих аката "Колубара метал", а који су престали да важе протеком годину дана од дана промене послодавца у смислу одредбе члана 150. Закона о раду, више нису могли да буду у примени, следи да је тужени био дужан да са тужиоцима закључи предметне анексе уговора о раду ради утврђивања коефицијената за обрачун њихових зарада. Због тога је тужени, у законом прописаном поступку, најпре донео Одлуку о изменама одлуке о систематизацији од 16.01.2015. године, којом су формирана радна места са описима послова за запослене који су преузети (међу којима су и тужиоци), а потом је донео и Одлуку о коефицијентима послова, која је ступила на снагу 30.01.2015. године, са исправком од 02.02.2015. године, у складу са општим актима послодавца правног следбеника за новоформирана радна места. Са тужиоцима су, на основу те Одлуке, закључени предметни анекси уговора о раду у поступку и на начин прописан одредбама чланова 171. и 172. Закона о раду. Дакле, ради се о утврђивању (а не о промени) коефицијената за обрачун зараде, па су с тим у вези, тужиоци били дужни да докажу да други радници који су распоређени на иста радна места остварују вишу зараду од њих, супротно одредби члана 104. став 2. Закона о раду, а у погледу те чињенице тужиоци нису предложили нити приложили било какав доказ. Због тога

тужени основано у ревизији указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

На основу одредбе члана 416.став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му припада право на накнаду трошкова тог поступка, на име ангажовања пуномоћника, адвоката, за састав ревизије од 49.500,00 динара, применом важеће Адвокатске тарифе. Трошак на име ПДВ-а туженом није признат, јер није приложио рачун о извршеној адвокатској услузи за поднету ревизију, на основу одредбе члана 42.став 1.и 2. Закона о порезу на додату вредност ("Службени гласник РС", бр. 84/04 ... 138/22).

На основу одредбе члана 165. став 2. и 154. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић